

V R T E C.

Izhaja
1. dne
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redniš-
tvu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1879.

Leto IX.

Bolno dete.

Peljite, mati, venkaj me,
Kjer sije gorko solnčice! —
„Zunanja sapca za te ni,
Počivaj le tù v izbici!“

„Na trato, prosim vas lepo,
Kjer ljube rožice cvetó,
Na vrt, kjer tice pévčice
Pojejo mile pesence!“

„Cvetice več že ne cvetó,
Ne sije solnce več gorko
Poletni čas minul je že,
Zelene niso več goré.“

„Peljite, mati, venkaj me,
Tù v izbì mi pretesno je,
Pod prostim nebom raj ležim,
V nebesa lože poletim.“

„Mračì se že, o ljubček moj,
Le spančkaj sladko še nocoj!
In jutri, ako bo lepó,
Pod prasto peljem te nebó.“

„Oh jutri pa prepozno bo,
Da vidil jaz bi še nebó.“ —
In res, ko dan se naredì,
Se dete več ne prebudì.

Fr. Papler.

Hvaležen berač.

Na Angležkem je živel silo bogat Anglež, ki je bil dober človek in že dalj časa bolan. Temu Angležu, ki ni imel nikakoršnih soródnikov, pade na um, da si poišče dédiča, kateremu bi zapustil svoje premoženje po svojej smrti. Mislil si je, da bi se stvar najbolje iztekla, ako bi šel dédiča iskat v beraškeje obleki. Zato si da narediti obleko, ki je bila iz samih krp sešita, podobna obleki najubožnejšega siromaka. V to obleko se obleče ter gre na

ulice Londonskega mesta. Njegov bogato oblečen sluga ga je iz daleč spremeljeval. Anglež, ki ni bil vajen prosjáciti, bil je preveč ponižen, in to je bilo krivo, da mu ljudje niso nič vbogajme dali.

Tako je že več tednov hodil okoli in prosjačil po hišah, a brez zaželenega vspeha. Jezilo ga je, da so ljudje tako neusmiljenega in trdega srcá in že je mislil odstopiti od svoje namere, ali jeden dan je hotel vendar še žrtovati svojemu naménu.

Bilo je necega hladnega dne meseca listopada. Anglež v beraškeji obleki stoji v najživáhnejših ulicah velicega mesta ter prosi mêmogredoče, da bi se ga usmilili in mu kaj dali vbogajme. A zamán! tudi zdaj ne dobi niti najmanjšega darú. To ga zelo raztogoti. Po vseh udih ga že zebe od mraza in ravno se hoče domóv vrniti, ko stopi k njemu ubožna a vendar pristojno oblečena deklica, ter mu reče: „Nate, vzemite to malenkost, ubogi starček — podavši mu jeden šiling, to je 65 krajcarjev našega denarja — in okrepčajte se, vidim, da ste ubog in vas tudi zelo zebe v tej siromašnej obleki. To rekši, naglo otide. Besede, ki jih je deklica govorila, bile so tako ljubeznjive in prijazne, da je bil Anglež do solz ganen.

Takój pokliče svojega slugo, ki je iz daleč gledal ta prizor, ter mu zapové, da naj nemudoma gre za ubogo deklico, ter si naj dobro zapomne hišno število, kjer deklica stanuje. Dalje da naj tudi poizvé, v kakšnih okoliščinah živi deklica in kdo so njeni starši. Ko bogati Anglež vse to svojemu slugi naroči, otide domóv, vesel, da je našel vrednega dédiča svojemu premoženju.

Za dobro uro se vrne sluga k svojemu gospodarju domóv ter mu pri-nesse naslednje sporočilo: Deklica, ki vam je darovala šiling, hči je uboge vdove, katere mož je bil v cesarskej službi. Vdova uživa majheno mirovino, s katero komaj preživi sebe in svojo hčerko. Da-si živi v velicem siromaštvu, vendar je vesela in zadovoljna, ker je hčerka toliko pridna, da že tudi mnogo zasluži z ročnim delom v tem, ko ona opravlja svoja druga domača dela.

Anglež se ne pomišlja dolgo, vsede se za mizo, vzame pero in napiše ubožnej vdovi naslednje pismo:

Čestita gospá!

Ganen od plemenite darežljivosti Vaše ljubeznjive hčerke, ki jo je pokazala danes do necega starega berača, nisem mogel drugače nego da sem povprašal po Vašem stanu in drugih Vaših okoliščinah. Zvedel sem, da niste ravno v najboljšej sreči ter se imate mnogo boriti s svojim vsakdanjim življenjem. Zelo bi me veselilo, ako sprejmete mojo ponudbo, ki je ta, da Vam in Vašej plemenitej hčerki dam v svojej hiši prosto stanovanje ter vse, česar Vam je v življenje treba. Ako mojo ponudbo sprejmete, ni Vam treba odsej več skrbeti za vsakdanji kruh. Po človeku, ki Vam prinese mojo prijateljsko in v resnici prírčno ponudbo, izvolite natančno povedati, ako Vam je moja ponudba všeč, da morem vse potrebno pripraviti. Z največjim spoštovanjem. — — —

Lehko si mislite otroci, kako je iznenadilo to pismo ubogo vdovo. Da je ponudbo bogatega Angleža z veseljem sprejela, o tem mi niti omenjati ni treba.

Čez nekoliko dni se je uboga vdova preselila s svojo hčerko v novo stanovanje, v katerem je bila z vsem potrebnim bogato preskrbljena. Mati in hči ste živele v hiši bogatega Angleža v veselji in zadovoljnosti, ter ste mu stregle na stare dni.

Bili ste tudi dalje še tolažnici ubogih sirot. Siromaki so blagoslovili njihjo darežljivost in sto in sto molitvic je vzkipeło za nju v nebesa pred dobrega nebeškega očeta.

Čez nekaj let potem umré stari in bogati Anglež ter zapusti ubogej vdovi in njenej hčerki vso svojo imovino. Glejte tolik sad obrodi majhen dar jednega šilinga!

O. S.

Bolje dajati nego jemati.

Pred nekaj leti je živel na Notranjskem čestitljiv in pobožen župnik, h kateremu je vsako leto na počitnice dohajal dijak iz Gorice. Djak je bil jedini sin bogatih staršev, ki so bili z gospodom župnikom nekoliko v rodu. Škoda, da je bil omenjeni dijak malo preveč lehkomišeln in prevzeten, kajti drugače je imel lepe lastnosti in je tudi dobro napredoval v šolskih naukih. Necega dne — bilo je proti večeru — gresta gospod župnik in dijak po bližnjem polji se sprehajati. Tikoma ceste pri necem grmovji so stali umazani in zeló zakrpani kmetški čevlji. Djak si takój misli, da so to čevlji kacega ubozeza kmeta, ki v potu svojega obraza dela na polji. Izmisli si malovredno šalo in reče gosp. župniku: „Dovolíte gospod, da se malo pošalim z ubogim kmetom, ki si je spravil raztrgane čevlje tukaj pod grm. Veste kaj? Jaz mu jih vzamem in skrijem, potlej stopim tja za óno drevo in gledam iz daleč v kakej zadregi bo siromak, ko ne najde svojih čevljev. Radoveden sem, kaj počnè?“ — „Ljubi moj!“ odgovori župnik, „ni lepó da bi se človek šalil z ubozim kmetom, kateri si v potu svojega obraza kruh pridobiva. Glej, ti imaš dobre in bogate starše; koliko lepše bi bilo za tebe, da ubozemu človeku narediš kako veselje mesto neumne šale, s katero bi siromaka lahko hudo razžalil. Idi tjá, in deni v vsak čevelj rajše nekoliko denarja, potlej pojdi ter se skrij za drevo.“

Djaku se ta svèt dopade, dene v vsak čevelj srebrno dvajsetico ter stopi za drevo, da bi iz daleč gledal ubozeza kmeta.

Kmetič svoje delo dokončavši, gre naravnost do grmovja na spodnjem koncu njive, kjer je odložil jopič in raztrgane čevlje. Ko se jopič obleče, vtakne nogo v raztrgan čevelj, ali takój čuti nekaj trdega v njem. Pripogne se, da vidi, kaj bi bilo. Ali kolika radost mu zasije na obrazu, ko najde v čevlju srebrno dvajsetico. Vzame jo v roko ter jo gleda od vseh strani, in ko nikjer nikogar ne vidi, spravi jo v žep. Zdaj vtakne nogo v drug čevelj; tudi v tem čuti nekaj trdega. Vzame čevelj v roko ter pogleda vanj, in glej, tudi v tem je srebrna dvajsetica! Čudèč se, gleda okoli sebe, a nikjer ne vidi človeka, ki bi mu povedal, od kod so ti denarji? Zdajci mu zaigrajo solzé veselja v očéh, pade na kolena, povzdigne oči k nebu ter pravi: „O gospod, moj Bog! ti znaš, da moji otroci nimajo kruha. Po dobrem človeku si mi poslal te denarje, da jim pomorem v velikej potrebi. Hvala ti bodi dobri Bog in povrni stotero blagemu dobrotniku, ki je prinesel kruha mojim ubogim otročičem!“